

Stravování zaměstnanců škol a školských zařízení podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

A) Stravování zaměstnanců škol a školských zařízení je s účinností od 1. ledna 2005 na rozdíl od stávající právní úpravy (vyhláškou č. 48/1993 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů) postaveno na jiném právním základě. Je upraveno, byť pouze stručně, v ustanovení § 119 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a to v souladu se zákonem č. 65/1965 Sb., zákoníkem práce, ve znění pozdějších předpisů.

Podle ustanovení § 119 zákona č. 561/2004 Sb. **může zařízení školního stravování**, ve kterém se uskutečňuje stravování dětí, žáků a studentů v době jejich pobytu ve škole nebo ve školském zařízení, **také zajišťovat stravování zaměstnanců škol a školských zařízení** (dále jen „stravování zaměstnanců škol“), a to **za úplatu**, neboť nejde o školní stravování dětí, žáků a studentů, na které stát poskytuje finanční prostředky ze státního rozpočtu za podmínek stanovených školským zákonem.

Výši úplaty je v tomto případě oprávněn stanovit statutární orgán právnické osoby vykonávající činnost zařízení školního stravování (viz § 164 až 166 zákona č. 561/2004 Sb.).

Vzhledem k této právní úpravě **není stravování zaměstnanců škol školním stravováním**. Bude tudíž zapotřebí, pokud by mělo být stravování zaměstnancům škol a dalším osobám poskytováno právnickou osobou vykonávající činnost zařízení školního stravování (tj. školní jídelny, školní jídelny-výdejny, školní jídelny-vývařovny), aby v předmětu činnosti **ve zřizovacím aktu** právnické osoby vykonávající činnost zařízení školního stravování (např. v zakládací listině, zřizovatelské, zakládací nebo společenské smlouvě) **byla tato činnost výslovně uvedena**.

Stravování zaměstnanců škol bude nutné vymezit v případě, že je zařízení školního stravování zřízené např. ve formě

- a) **příspěvkové organizace** jako jeden z předmětů hlavní činnosti, popř. v doplňkové činnosti, a to zejména tehdy, pokud doplňkovou činnost již v oblasti stravování vykonává,
- b) **společnosti s ručením omezeným** jako jeden z předmětů činnosti,
- c) **obecně prospěšné společnosti** jako druh poskytovaných obecně prospěšných služeb.

Jelikož stravování zaměstnanců příspěvkových organizací vykonávajících činnost škol a školských zařízení nelze považovat za školní stravování, nelze zaměstnance škol zahrnovat do výkonů zařízení školního stravování pro statistické účely.

B) V případě stravování zaměstnanců škol zřizovaných státem, krajem obcí nebo svazkem obcí při posuzování možností financování stravování zaměstnanců těchto škol je nutné i za nové právní úpravy školního stravování zohlednit ustanovení dalších platných právních předpisů :

- a) u státních příspěvkových organizací **vyhlášky č. 430/2001 Sb.**, o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizací,

b) u příspěvkových organizací zřízených krajem, obcí nebo svazkem obcí **nařízení vlády č. 137/1989 Sb.**, o závodním stravování, a to na základě čl. **VI odst. 3 zákona č. 74/1994 Sb.**, kterým se mění a doplňuje zákoník práce č. 65/1965 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění pozdějších předpisů. Nařízení vlády č. 137/1989 Sb. je zvláštním právním předpisem ve smyslu § 7 **vyhlášky č. 114/2002 Sb.**, o fondu kulturních a sociálních potřeb, ve znění pozdějších předpisů. Podle uvedeného nařízení vlády se postupuje do nabytí účinnosti vyhlášky o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě, která bude vydána na základě **§ 33b zákona č. 250/2000 Sb.**, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění zákona č. 557/2004 Sb.

Na základě informací poskytnutých Ministerstvem financí byl text návrhu vyhlášky o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě u příspěvkových organizací zřízených krajem, obcí nebo svazkem obcí, k jejímuž vydání je Ministerstvo financí zmocněno ustanovením § 33b zákona č. 250/2000 Sb., projednán ve vnějším připomínkovém řízení v lednu 2005 a dne 31. ledna 2005 bude projednán v pracovní komisi Legislativní rady vlády. Urychlení prací na tomto návrhu bylo Ministerstvu financí uloženo vládou na jejím zasedání dne 22. prosince 2004. Vyhlášením uvedené vyhlášky ve Sbírce zákonů budou sjednoceny podmínky pro poskytování závodního stravování u všech příspěvkových organizací zřízených krajem, obcí nebo svazkem obcí bez ohledu na jejich předmět činnosti. Její vydání se předpokládá v únoru 2005.

Okruh osob, kterým je poskytováno závodní stravování, je v případě příspěvkových organizací zřízených krajem, obcí nebo svazkem obcí stanoven s účinností od 1. ledna 2005 v § 33b zákona č. 250/2000 Sb.

Podle ustanovení § 28 odst. 1 a 2 zákona č. 250/2000 Sb. příspěvková organizace hospodaří s peněžními prostředky získanými vlastní činností a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele a s prostředky státního rozpočtu poskytnutými na základě zákona č. 561/2004 Sb. Dále hospodaří s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, včetně peněžních prostředků poskytnutých z Národního fondu a ze zahraničí.

Zřizovatel příspěvkové organizace poskytuje příspěvek na provoz své příspěvkové organizaci zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejich potřeb. Příspěvek z rozpočtu zřizovatele má být koncipován tak, že má být saldem mezi ostatními výnosy a náklady příspěvkové organizace, resp. když plánované výnosy příspěvkové organizace jsou menší než její provozní náklady, které zřizovatel uznává pro její rozpočet. Pokud zřizovatel příspěvkové organizaci ve zřizovací listině vymezí doplňkovou činnost, vychází z předpokladu, že tato činnost nebude ztrátová a naopak sníží neziskovost příspěvkové organizace z činnosti hlavní.

Pokud bude poskytováno stravování zaměstnancům příspěvkové organizace vykonávající činnost zařízení školního stravování podle § 119 zákona č. 561/2004 Sb. v tomto zařízení školního stravování, lze doporučit, aby příspěvková organizace měla zabezpečení závodního stravování stanovené ve zřizovací listině v činnosti hlavní. Pokud bude mít příspěvková organizace tuto činnost uvedenu jako činnost hlavní, není třeba živnostenské oprávnění. S odvoláním na § 2 zákona č. 455/1991 Sb., živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů, by živnostenské oprávnění bylo třeba v případě, že by šlo o činnost za účelem dosažení zisku, např. kdyby příspěvková organizace poskytovala stravování v doplňkové činnosti jiným osobám (např. na základě smlouvy).

C) Náklady na závodní stravování jsou tvořeny náklady na suroviny spotřebované na přípravu podávaných hlavních jídel závodního stravování, náklady na suroviny spotřebované na přípravu podávaných doplňkových jídel a náklady na provoz (věcné, osobní a další režijní náklady).

Podle navrhované vyhlášky MF o závodním stravování budou zaměstnanci (strávníci) příspěvkových organizací vykonávajících činnost škol a školských zařízení zřízených krajem, obcí nebo svazkem obcí hradit pouze **náklady na suroviny** spotřebované na přípravu hlavních jídel a doplňkových jídel, a to v plné výši. Tato úhrada může být ještě dále snížena **příspěvkem z fondu kulturních a sociálních potřeb** stanoveným kolektivní smlouvou nebo vnitřním předpisem. **Ostatní náklady na provoz** budou hrazeny **příspěvkovou organizací** (tj. zaměstnavatelem), stejně jako u jiných příspěvkových organizací v plné výši, a to na vrub nákladů hlavní činnosti. Na tyto výdaje, v souladu se zněním navrhované vyhlášky a se zněním ustanovení § 33b zákona č. 250/2000 Sb., lze **pohlížet jako na výdaje vyplývající z pracovně právních vztahů** podle ustanovení § 160 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona.

Celkový **objem finančních prostředků státního rozpočtu** z rozpočtové kapitoly MŠMT, které budou **poskytnuty do rozpočtu krajů** prostřednictvím republikových normativů **nebude** oproti roku 2004 **krácen**.